

|                               |          |                                                                   |
|-------------------------------|----------|-------------------------------------------------------------------|
| <b>Raadsvergadering datum</b> | <b>:</b> | <b>15 september 2025</b>                                          |
| <b>Onderwerp</b>              | <b>:</b> | <b>Op te stellen erfgoedbeleid en redengevende beschrijvingen</b> |
| <b>Portefeuillehouder</b>     | <b>:</b> | <b>Wethouder T. van Mourik</b>                                    |
| <b>Zaaknummer</b>             | <b>:</b> | <b>495446</b>                                                     |

#### Beslispunten

1. In te stemmen met het door Vestigia laten opstellen van erfgoedbeleid en redengevende beschrijvingen van cultuurhistorisch waardevolle objecten

#### Samenvatting

Onlangs is de inventarisatie van vrijwel alle cultuurhistorische en archeologische waarden op Vlieland afgerond. Uit die inventarisatie vloeit een aantal te maken keuzes voort. De keuzes worden beschreven en gemotiveerd in een op te stellen erfgoedbeleid. Voorts is het wenselijk om voor de bescherming van een nader te bepalen aantal cultuurhistorisch waardevolle objecten redengevende beschrijvingen op te stellen. Het college stemt hiermee in en stelt de gemeenteraad voor om beleid en redengevende beschrijvingen op te laten stellen.

Aan de raad,

#### 1. Aanleiding

Onlangs is de inventarisatie van vrijwel alle cultuurhistorische en archeologische waarden op Vlieland afgerond. Uit die inventarisatie vloeit een aantal te maken keuzes voort. Een en ander is aan de raads- en collegeleden gepresenteerd op 2 juni 2025. Tijdens die presentatie is de inventarisatie besproken en is ook aangegeven wat er nodig is voor een goed vervolg en de vertaling naar het omgevingsplan. Dat ligt in dit voorstel voor.

#### 2. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is te komen tot het maken van keuzes op grond van een erfgoedbeleid en te komen tot redengevende beschrijvingen van te beschermen objecten.

#### 3. Relatie met omgevingsvisie

In de omgevingsvisie is veel waarde toegekend aan de kernwaarden die de authenticiteit van Vlieland omvatten. Het behoud van die waarden is van groot algemeen belang. Om die reden is een inventarisatie gemaakt om de waarden volledig in beeld te krijgen en keuzes te kunnen maken voor het beschermingsniveau ervan.

#### 4. Argumenten

*De inventarisatie noopt tot het maken van keuzes. Dit wordt uitgewerkt in een erfgoedbeleid. Redengevende beschrijvingen zijn nodig om waardevolle objecten goed te kunnen beschermen. De raad moet hiervoor een besluit nemen en budget beschikbaar stellen.*

---

### *Erfgoedbeleid*

De inventarisatie is gemaakt voor zowel het ondergronds als het bovengronds erfgoed. In beide gevallen moeten keuzes worden gemaakt. Willen we alle waarden beschermen of alleen dat wat Vlieland uniek maakt of ergens daartussenin?. En als we een dergelijke keuze maken, wat betekent dat dan voor de doorvertaling in het omgevingsplan en de gevolgen voor de burgers en de gemeentelijke organisatie?. Met enkel een inventarisatie zijn we er nog niet. De inventarisatie heeft enkel een vrij volledig beeld opgeleverd van de archeologische en cultuurhistorische waarden die Vlieland rijk is.

Het is gebruikelijk om vanuit een inventarisatie een beleidsstuk te maken waarin keuzes worden gemaakt en waarin die keuzes ook worden gemotiveerd. Het zogenaamde erfgoedbeleid moet leiden tot een aantal keuzes die helderheid geven over het ambitieniveau en de wijze waarop de bescherming van de waarden vorm wordt gegeven. Die keuzes vanuit het erfgoedbeleid moeten uiteindelijk juridisch geborgd worden in het omgevingsplan. Zonder het maken van erfgoedbeleid, het maken van keuzes en het kunnen doorvertalen naar het omgevingsplan, heeft de inventarisatie geen beleidsmatige en/of juridische betekenis.

Het omgevingsplan wordt op dit moment gemaakt. De verwachting is dat dat plan in 2026 in procedure kan worden gebracht. Het is dus wenselijk nu na de inventarisatie het erfgoedbeleid op te stellen zodat de juridische uitwerking mee kan worden genomen in het omgevingsplan.

### *Redengevende beschrijvingen*

Naast een erfgoedbeleid is het ook wenselijk om redengevende beschrijvingen op te laten stellen voor een nader te bepalen aantal beschermingswaardige cultuurhistorisch objecten. We hebben op Vlieland relatief vrij veel Rijksmonumenten. Die monumenten zijn beschermd en beoordeling van activiteiten vindt plaats aan de hand van beschrijvingen van de monumenten. Als bijvoorbeeld uit een beschrijving blijkt dat bij een Rijksmonument alleen de voorgevel waardevol is, laat dat ruimte voor activiteiten aan de achterzijde. Een beschrijving is derhalve onmisbaar voor een goede beoordeling van het behoud van de specifieke waarden van een monument.

Uit de inventarisatie is gebleken dat er naast de Rijksmonumenten inmiddels meer objecten zijn die cultuurhistorisch waardevol zijn en voor behoud in aanmerking komen. Die objecten hadden we deels ook al in het bestemmingsplan Vlieland Kom waarin die objecten als karakteristiek waren aangeduid. De objecten vertellen een stukje geschiedenis van Vlieland of maken deel uit van een herkenbare bouwhistorische geschiedenis. De objecten kunnen op twee manieren worden beschermd: ze kunnen aangewezen worden als gemeentelijk monument of ze kunnen via het omgevingsplan worden beschermd. Dit zal in het erfgoedbeleid worden uitgewerkt. Daarnaast moet in het erfgoedbeleid een keus worden gemaakt voor wat betreft het ambitieniveau. Bij een laag ambitieniveau gaat het om een 20-tal objecten, bij een hoog ambitieniveau gaat het om een 60-80-tal objecten.

In beide gevallen, gemeentelijk monument of omgevingsplan, en onafhankelijk van het ambitieniveau, is een redengevende beschrijving van de objecten nodig, zodat bij beoordeling van activiteiten rekening kan worden gehouden met de specifieke en bijzondere waarden van de objecten. Bovendien geeft een dergelijke beschrijving de eigenaar van een object duidelijkheid over de waarden van het object, zodat daar rekening mee kan worden gehouden. Voor zowel de gemeente als de eigenaar is de beschrijving relevant. De regels in het omgevingsplan moeten ervoor zorgen dat gemeente en eigenaar bij voorgenomen activiteiten in alle gevallen om tafel gaan, waarbij de redengevende beschrijving leidraad is voor de beoordeling van de voorgenomen activiteit in relatie tot de waarden van een object en een goede omgevingskwaliteit.

### *Opdracht en financiën*

Vestigia heeft voor Vlieland de inventarisatie uitgevoerd. Het is het meest efficiënt om hen ook te vragen het beleid en de beschrijvingen op te stellen. Dat is werk dat tot hun bedrijfswerkzaamheden behoort, dus ze zijn goed geschikt om dit werk uit te voeren. We hebben hen voorafgaand aan de vakantieperiode om een inschatting gevraagd van de kosten. Deze worden, afhankelijk van het aantal beschrijvingen dat

---

nodig wordt geacht, geschat tussen de 13 en 18 duizend euro. Een definitieve offerte komt na de vakantie. Gezien de positieve ervaringen met het bureau, de kennis die ze inmiddels van Vlieland hebben opgebouwd en het feit dat ze de inventarisatie zelf hebben gemaakt, is het voorstelbaar en meest efficiënt om voor Vestigia te kiezen.

Voor het budget kan gebruik worden gemaakt van de stelpost die voor de implementatie van de Omgevingswet is vrijgemaakt. Daarin staat nog meer dan voldoende budget. Dat budget is voornamelijk gevuld met Rijksbijdragen die we jaarlijks ontvangen voor implementatie van de Omgevingswet. De laatste twee jaren hebben we die bijdrage niet toegevoegd aan de stelpost maar in de algemene middelen laten staan, omdat de stelpost vooreerst nog voldoende budget omvat.

#### *Voorstel*

De raad wordt voorgesteld om in te stemmen met het door Vestigia laten opstellen van het erfgoedbeleid en de redengevende beschrijvingen.

### **5. Kanttekeningen/risico's**

Geen.

### **6. Uitvoering**

Uitvoering is gericht op het begeleiden van het proces om te komen tot het erfgoedbeleid en de redengevende beschrijvingen

### **7. Communicatie**

N.v.t.

### **8. Financiën**

Zie onder 4.

| <b><u>Totale kosten:</u></b>                         | <b>Jaar</b> | <b>Bedrag</b> |  |
|------------------------------------------------------|-------------|---------------|--|
| <input checked="" type="checkbox"/> Eenmalige kosten | 2025-2026   | € 18.000      |  |
| <input type="checkbox"/> Structurele kosten          |             |               |  |
|                                                      |             |               |  |
|                                                      |             |               |  |

| <b><u>Dekking aanwezig:</u></b>                               | <b>[Budgetnummer]</b> |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------|
| <input checked="" type="checkbox"/> Ten laste van exploitatie | EP 340 - 4380010      |
|                                                               |                       |

### **9. Juridische Zaken**

N.v.t.

### **10. Bijlagen**

Bijlage: Inventarisatie archeologische en cultuurhistorische waarden

Vlieland, 12 augustus 2025

Burgemeester en wethouders van Vlieland,  
M. Schrier, burgemeester  
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen: het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 augustus 2025

overwegende dat:

- een vrijwel volledige inventarisatie van de archeologische en cultuurhistorische waarden is gemaakt
- vanuit de inventarisatie keuzes gemaakt moeten worden voor wat betreft de bescherming en het behoud van de geïnventariseerde waarden
- die keuzes gemaakt en gemotiveerd kunnen worden in een erfgoedbeleid
- voor de bescherming van cultuurhistorisch waardevolle objecten redengevende beschrijving nodig zijn

gelet op: artikel 1.3 Omgevingswet

**B E S L U I T:**

1. In te stemmen met het door Vestigia laten opstellen van erfgoedbeleid en redengevende beschrijvingen van cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Vlieland in zijn openbare vergadering van 15 september 2025

de griffier,

de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg

M. Schrier